

Osvojení/Adopce

Osvojením se rozumí přijetí cizí osoby za vlastní. Právně po souhlasu soudu se jím „uměle“ vytváří stejný právní vztah, jaký „přirozeně“ vzniká mezi rodiči a dítětem.

Při osvojení manželé či jednotlivci (osvojitelé) získávají plnou rodičovskou odpovědnost. Rovněž tak vzniká vztah příbuzenský k ostatním členům rodiny osvojitele. Dítě získává příjmení nových rodičů. Veškerá vzájemná práva a povinnosti mezi osvojencem a jeho původní rodinou osvojením zanikají (tzv. úplná adopce). Osvojitelé jsou ze zákona zapsáni do knihy narození - matriky. Osvojitelé jsou však ze zákona povinni informovat osvojené dítě o tom, že bylo osvojeno, jakmile se to bude jevit vhodné, nejpozději do zahájení školní docházky.

O osvojení rozhoduje soud. Před rozhodnutím soudu o osvojení musí být dítě po dobu nejméně šesti měsíců v péči budoucího osvojitele, a to na jeho náklady. Tato podmínka je splněna, pokud po tuto dobu o dítě na vlastní náklady pečoval pěstoun, poručník nebo jiná fyzická osoba, která se rozhodla dítě osvojit. Je-li třeba souhlasu rodičů k osvojení dítěte, podmínka trvání šesti měsíců osobní péče před osvojením se počítá vždy až po uplynutí tří měsíců ode dne udělení souhlasu k osvojení.

Navzdory mylným mýtům, tradovaným v široké laické a dokonce i odborné veřejnosti, se osvojitelem může stát i ten, kdo:

- žije sám;
- žije ve vztahu bez uzavření manželství;
- může mít vlastní děti;
- má vlastní děti;
- už má jiné děti v náhradní rodinné péči
- je ve středním věku a má přiměřenou představu o věku dítěte, které by chtěl přijmout;
- má zdravotní problémy, ale jeho zdravotní stav má dobrou prognózu a nijak výrazně neomezuje jeho pečovatelské a výchovné schopnosti.

Osvojení nelze zrušit po uplynutí 3 let od rozhodnutí o osvojení, a to ani z důležitých důvodů (s výjimkou případů, kdy je osvojení v rozporu se zákonem).

Osvojit lze v současnosti i zletilého, a to v případě, že to není v rozporu s dobrými mravy. V takovém případě se však jedná zpravidla o tzv. neúplnou adopci, kdy osvojenec a jeho potomci nepozbývají osvojením práv ve své vlastní přirozené rodině (mohou např. dědit po svých rodičích, zachovává se vzájemná vyživovací povinnost) a příbuzenský poměr vzniká pouze ve vztahu k osvojiteli, ne k dalším příbuzným osvojitele, kteří také ani neměli možnost se k osvojení vyjádřit. Podrobně osvojení zletilého upravuje občanský zákoník.

(zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

(zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí)

Zdroj: MPSV. Slovník. 6.8.2018. Dostupné na internetu: <http://slovník.mpsv.cz/osvojeni-adopce.html>

